

Raport końcowy ewaluacji projektu „Fasty moje życie”

Białystok, wrzesień 2024

Spis treści

Wnioski i rekomendacje	3
Zintegrowanie działań wokół Fast	3
Mocne strony projektu	4
Realizacja działań	4
Trwałość projektu	5
Przyjęta metodologia	7
Przedmiot ewaluacji	9
Zadania projektu objęte ewaluacją	10
Promocja projektu	10
Powstanie strony internetowej	13
Selekcja i porządkowanie istniejących zbiorów	14
Spotkania konsultacyjne i opracowanie metryczek	18
Warsztaty artystyczne z tkaniną	22
Warsztaty dokumentalne	26
Święto Fast- potańcówka	28
Digitalizacja artefaktów	30
Wyniki badania ankietowego wśród uczestniczek warsztatów	33
Załącznik nr 1	36
Ankieta ewaluacyjna dla uczestników projektu „Fasty moje życie”	36

Wnioski i rekomendacje

Zintegrowanie działań wokół Fast

1. Fundacja Dom z Partnerami realizuje szereg działań i projektów skierowanych na dokumentowanie dziedzictwa „FAST” oraz integrację środowisk skupionych wokół FAST, oprócz projektu „Fasty moje życie” to także „Fasty moja Miłość” i „Patterns” projekty realizowane równolegle finansowane ze środków Urzędu Miasta Białystok oraz Programu Erasmus +. Realizacja sfocusowanych działań według określonego programu Fundacji pozwala na zwiększenie ilości inicjatyw i jednocześnie z jednej strony wspieranie ich lokalnego kontekstu, z drugiej zaś kontekstu globalnego – europejskich tradycji włókienniczych w opozycji do aktualnego trendu *fast fashion*, w którym produkcja włókiennicza została przeniesiona do państw Azji i Afryki. Kontynuacja działań finansowanych z różnych źródeł daje także efekt synergii, wartości dodanej, rezultaty projektów sumują się a nie powielają zapewniając trwałość realizowanych działań. Takie podejście zapewnia kontynuację programu w przyszłości.
2. Zaangażowanie społeczników i artystów skupionych wokół Fundacji DOM – realizatorów projektu *Fasty moje życie* jest doceniana przez byłych pracowników Fast *„Dzięki takim ludziom jak p. Ania zostanie na dłużej wspomnienie, nie tylko fastowiaków, o niemal 60 latach pracy kombinatu ,ludziach tam pracujących i wyprodukowanych tam tkaninach.”* Realizatorzy projektu to wieloletni społecznicy oraz artyści związani z Białymstokiem. Ich zaangażowanie uwiarygadnia projekt w społecznym odbiorze i zapewnia zainteresowanie oraz zwiększa zaufanie do realizowanych działań.
3. Fundacja Dom przykładą dużą wagę do integracji wokół tematu Fast. Próbuje zainteresować tematem nie tylko byłych pracowników ale także animuje współpracę w mieście. Angażuje wiele miejskich i nie tylko instytucji takich jak: Galeria im. Ślendrańskich, Muzeum Historyczne, Muzeum Archidiecezjalne, Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych w Supraślu. Budowanie koalicji wokół tematu zachowania dziedzictwa włókienniczego XX wieku w Białymstoku jest istotne dla tożsamości miasta. Działania budujące kolacje i budujące sojuszników wokół tematu są istotne i jak pokazują głosy uczestników projektu niezwykle dla nich ważne.
4. Motywacją realizatorów projektu, oprócz chęci zachowania lokalnej tożsamości, są także często osobiste historie: artystka Ewa Chacianowska – prowadząca warsztaty pracowała w początkach swojej kariery zawodowej w Fastach jako projektantka, Anna Skorko – koordynatorka projektu miała rodzinę – ciocię – pracującą w tym zakładzie.
5. Marzeniem realizatorów projektu oraz sojuszników jest stworzenie muzeum – w pierwszej kolejności wirtualnego, w dalszej perspektywie materialnego dokumentującego działalność fabryk włókienniczych w Białymstoku i okolicach. Inspiracją są muzea włókiennicze w fińskiej Forssie i estońskiej Narwie. Powstała w ramach projektu strona internetowa fasty.fd.org.pl jest początkiem działań muzeum wirtualnego, która będzie w przyszłości rozbudowywana.

Mocne strony projektu

6. Mocną stroną projektu jest poszukiwanie i nawiązywanie kontaktu z byłymi pracownikami Fast, zbieranie ich relacji, świadectw i opowieści. Materiały zbierane są i digitalizowane dla przyszłych pokoleń. Wielu pracowników i pracownic to osoby w wieku emerytalnym, wysłuchanie i zapisanie ich wspomnień jest szczególnie istotne. Ważna jest kontynuacja działań w tym obszarze w przyszłości.
7. Główną motywacją uczestników do wzięcia udziału w projekcie była chęć zachowania dorobku zakładu Fasty dla przyszłych pokoleń, kolejnym czynnikiem było zachowanie pamięci o tysiącach osób i ich dorobku, które pracowały w zakładzie. Respondenci zgodzili się także ze stwierdzeniem, że historia i dorobek Fast to ważny czynnik tożsamości miasta.
8. Historia Fast, to w dużej mierze historie kobiet i ich aspiracji zawodowych i społecznych, to perspektywa kobieca herstoryczna, warta opowiedzenia. Białostockie Zakłady Przemysłu Bawełnianego Fasty to nie tylko jeden z największych zakładów przemysłowych w PRL-u, ale również ważny rozdział w historii kobiet w regionie. Fabryka, choć kojarzona z ciężką pracą fizyczną, była miejscem, gdzie kobiety mogły realizować swoje aspiracje zawodowe i społeczne, a także kształtować tożsamość miasta. Awans społeczny: Dla wielu kobiet z okolicznych wsi praca w Fastach oznaczała znaczący awans społeczny. Zatrudnienie w dużym zakładzie przemysłowym było prestiżowe i zapewniało stabilne dochody. Niezależność finansowa: Praca w fabryce dawała kobietom niezależność finansową, co było szczególnie istotne w czasach, gdy rola kobiety ograniczała się często do pracy w domu. Integracja ze środowiskiem miejskim: Fabryka była miejscem spotkań, nawiązywania nowych znajomości i integracji ze środowiskiem miejskim.

Realizacja działań

9. Realizacja projektu przebiegała zgodnie z założeniami. Działania projektowe skupiały z miesiąca na miesiąc coraz większą grupę byłych pracowników, ale także osób zainteresowanych historią regionu. Temat zainteresował także uczniów Państwowego Liceum Plastycznego w Supraślu.
10. Analiza zebranych danych, informacji oraz rezultatów działań pozwala stwierdzić, że cel projektu został osiągnięty. A planowana w projekcie zmiana społeczna z sukcesem zainicjowana.
11. Za ważne działania projektowe w trakcie badania ankietowego uczestników projektu uznano możliwość spotkania i integracji pracowników związanych z Fastami oraz działania zmierzające do promocji Fast jako ważnego elementu historii Białegostoku.
12. 100% badanych uczestników projektu uznało projekt za potrzebny.
13. Ocena osiągniętych rezultatów jest adekwatna i zgodna z harmonogramem.
14. Mocną stroną projektu są działania promocyjne. Projekt zyskał zainteresowanie lokalnych mediów oraz Białostoczan. Przez cały okres realizacji działań ich rezultaty były upowszechniane zarówno poprzez media społecznościowe realizatorów jak również media lokalne i regionalne.
15. W trakcie realizacji projektu nie wystąpiły zagrożenia i ryzyka w realizacji. Dzięki przemyślanym działaniom promocyjnym, ale także osobistej facylitacji grupy uczestników udało się zachować planowaną frekwencję na wszystkich wydarzeniach zrealizowanych w ramach projektu.

16. Wsparcie oferowane uczestnikom było adekwatne do ich potrzeb i zainteresowań. 100% badanych uważa projekt za potrzebny. Wywiady z uczestnikami i uczestniczkami potwierdzają potrzebę i adekwatność działań.
 17. Zaangażowanie uczestniczek to także ich osobisty wkład: udostępnienie projektów, pamiątek, zdjęć i chęć dzielenia się wspomnieniami.
 18. Analiza komentarzy w internecie w tym w mediach społecznościowych pokazuje wyłącznie pozytywne nastawienie internautów do realizowanych działań
- Dzięki uśmiechniętym paniom i ich zaangażowaniu zostanie chociaż maleńki ślad po Fastach*
- Wspomnienia dawnych młodych lat*
- Miło było jeszcze raz popatrzeć na tkaniny produkowane w Fastach*
- Jakie piękne torby! Jaka cudna ### kratka*
- Jedna z uczestniczek wspominała jak ciężko przeżyła moment, kiedy napis Fasty zniknął w fabrycznych budynków przy ul. Przędzalnianej. Teraz, kiedy objęła nazwę zakładu na torbę, tamto uczucie jakby zelżało. Fasty cały czas są w obiegu, mają swoje miejsce w pamięci mieszkańców Białegostoku, a ona zaczyna czuć dumę, że tam pracowała przez tyle lat.*
- o tak Fasty pozostają w ludziach, cudowna inicjatywa*
- Jak zwykle w tej grupie , dużo wspomnień ,wzruszeń i wracanie myślami do przeszłości. Dzięki. Wesołych świąt .*
- „Z każdym spotkaniem lepiej się poznajemy, mocniej zaprzyjaźniamy. Dzięki dziewczynom z Fast i razem z nimi stajemy się "specjalistkami od Fast”*
- Wielkie dzięki wszystkim, którzy z wielką pasją działają w projekcie "Fasty moje życie”*
- „Miło było jeszcze raz popatrzeć na tkaniny produkowane w Fastach”*

Trwałość projektu

19. Poprzez wykonanie metryczek tkanin, a także digitalizację wzorów tkanin, projektów i pamiątek np. zdjęć projekt zachowa trwałość przez długie lata. Zdigitalizowane materiały będą mogły być wykorzystywane do celów naukowych, etnograficznych czy historycznych.
20. Upowszechnienie wzorów, zdjęć, pamiątek oraz historii poprzez stworzoną w ramach projektu stronę internetową pozwoli na szeroki dostęp do tych materiałów.
21. Digitalizacja zdjęć i pamiątek po fabryce włókienniczej Fasty pełni wiele istotnych funkcji, zarówno dla osób prywatnych, jak i dla szerokiej społeczności:

Ochrona przed zniszczeniem: Digitalizacja pozwala na stworzenie cyfrowych kopii oryginalnych zdjęć, które są bardziej odporne na uszkodzenia fizyczne, takie jak wilgoć, światło czy zagięcia.

Ułatwienie dostępu: Dzięki digitalizacji zdjęcia stają się łatwo dostępne, można je przeglądać na komputerze, tablecie czy smartfonie, dzielić się nimi z rodziną i znajomymi.

Możliwość edycji i udostępniania: Zdjęcia cyfrowe można łatwo edytować, przycinać, poprawiać kolorystykę czy dodawać opisy. Można je również udostępniać w różnych formatach, np. tworzyć prezentacje, albumy online.

Tworzenie kopii zapasowych: Digitalizacja pozwala na stworzenie wielu kopii zdjęć, co zabezpiecza przed ich utratą w przypadku uszkodzenia oryginalnych materiałów.

Ochrona dziedzictwa kulturowego: Digitalizacja pozwala na zachowanie dla przyszłych pokoleń śladów historii fabryki Fasty, która była ważnym elementem życia społecznego i gospodarczego regionu.

Tworzenie archiwum cyfrowego: Zdigitalizowane zdjęcia mogą stanowić podstawę do stworzenia cyfrowego archiwum fabryki, które będzie dostępne dla wszystkich zainteresowanych.

Badania historyczne: Digitalizacja ułatwia przeprowadzanie badań historycznych, pozwala na analizę zmian zachodzących w fabryce na przestrzeni lat, a także na porównywanie różnych źródeł.

Edukacja: Zdigitalizowane zdjęcia mogą być wykorzystywane w celach edukacyjnych, np. podczas lekcji historii, jako materiał ilustracyjny do publikacji czy wystaw.

Turystyka: Cyfrowe archiwum fabryki może być atrakcją turystyczną, przyciągającą zarówno mieszkańców regionu, jak i turystów zainteresowanych historią przemysłu.

Przyjęta metodologia

Głównym celem ewaluacji projektu "Fasty moje życie" była ocena projektu pod kątem adekwatności i skuteczności działań na rzecz zaangażowania byłych pracowników fabryki włókienniczej FASTY w zachowanie pamiątek i dokumentów po byłej fabryce oraz zaktywizowanie środowiska byłych pracowników.

Celami szczegółowymi ewaluacji projektu było:

- a) doskonalenie realizacji projektu, poprzez dostarczanie informacji służących zwiększeniu jego efektywności,
- b) zidentyfikowanie słabych i mocnych stron projektu,
- c) sygnalizowanie pojawiających się problemów oraz zagrożeń w realizacji projektu,
- d) określenie stopnia zgodności realizacji celów i rezultatów projektu z przyjętymi założeniami,
- e) ocena stopnia osiągnięcia rezultatów projektu

Stosowane w procesie kryteria ewaluacji:

1. **Trafność, Właściwość, Odpowiedniość** - W jakim stopniu cele projektu są zgodne z potrzebami jego odbiorców? - CELE A POTRZEBY
2. **Skuteczność** - W jakim stopniu cele projektu zostały osiągnięte? - PLAN A WYKONANIE
3. **Użyteczność** - Na ile rzeczywiste efekty projektu są zgodne z potrzebami jego odbiorców? - EFEKTY A POTRZEBY
4. **Trwałość** - W jakim zakresie efekty projektu są długotrwałe? Co zmieniło się w ludziach i otoczeniu po jakimś czasie od zakończenia projektu? - WPŁYW NA CEL OGÓLNY PROJEKTU
5. **Innowacyjność** - W jakim stopniu projekt wnosi nowe rozwiązania? - KREATYWNOŚĆ

Typ i formy ewaluacji przyjęte w raporcie:

Ewaluacja bieżąca/formatywna: cel ocena realizacji projektu, korygowanie działań prowadzona przez cały okres realizacji projektu

Odbiorcami ewaluacji są:

- realizatorzy projektu w tym personel, współpracownicy, wolontariusze w tym uczniowie Liceum Plastycznego w Supraślu i partnerzy zaangażowani do realizacji działań,
- odbiorcy projektu - dawni pracownicy Zakładów Przemysłu Bawełnianego Fasty, członkowie ich rodzin oraz mieszkańcy Białegostoku zainteresowani historią miasta.

Ewaluacja formatywna szukała odpowiedzi na pytania o przebieg działań:

- Czy i w jakim stopniu projekt jest wdrażany zgodnie z przyjętymi założeniami?
- Czy podczas realizacji projektu wystąpiły problemy i jeśli tak, to jak je rozwiązano? Czy można było ich uniknąć?
- Czy i w jakim stopniu osiągnane są rezultaty projektu?
- Co sprzyja osiągnięciu rezultatów, co utrudnia?
- Czy i jakie są potrzeby usprawnienia realizacji projektu?

- Czy wsparcie oferowane uczestnikom projektu odpowiada ich potrzebom?
- Czy projekt wymaga modyfikacji? Jakich?

W procesie ewaluacji zostały wykorzystane następujące metody i techniki badawcze:

- analiza danych zastanych w tym dostępnych dokumentów
- analiza aktywności w mediach społecznościowych, analiza treści komentarzy
- obserwacja – udział badacza w wydarzeniach np. warsztatach
- dokumentacja zdjęciowa wydarzeń realizowanych w ramach projektu
- ankiety realizowane w trakcie warsztatów i wydarzeń
- wywiady indywidualne w grupie realizatorów

Przedmiot ewaluacji

Przedmiotem ewaluacji była realizacja projektu „Fasty moje życie”

Celem projektu było zaktywizowanie i zintegrowanie ok. 50 osobowej grupy dawnych Fastowiaków i zachowanie oraz opracowanie wspólnie z nimi pamiątek i dokumentów na temat FAST - trzeciej co do wielkości fabryki włókienniczej w Polsce w okresie PRL.

Analiza zebranych danych, informacji oraz rezultatów działań pozwala stwierdzić, że cel projektu został osiągnięty. A planowana w projekcie zmiana społeczna z sukcesem zainicjowana.

Zmiana społeczna jaka dzięki projektowi miała zostać osiągnięta polegać miała na dowartościowaniu środowiska dawnych pracowników Fast (tworzyły je głównie kobiety), przywróceniu im poczucia sensowności ich wieloletniej pracy zawodowej, często dzisiaj ignorowanej i niedocenianej oraz włączeniu ich w zadania i prace dotyczące odtwarzania historii Fast.

Realizatorzy projektu zadbali, aby ten cel został osiągnięty. Grupa osób, byłych fastowiaków z miesiąca na miesiąc była coraz liczniejsza, odnawiały się zerwane po zamknięciu fabryki kontakty. Byli pracownicy coraz liczniej i chętniej przychodzili na spotkania, dzielili się wspomnieniami a także pamiątkami po byłej fabryce.

Fastowiacy, dzisiaj głównie seniorzy/emeryci chętnie się posiadaną wiedzą i materiałami dzielą. Często są zaskoczeni, że po tylu latach, ktoś się tym jeszcze interesuje, ale integracyjne spotkania, wspólna praca, świadomość tego, że coś mogą od siebie dołożyć do rekonstruowanej tożsamości miasta jest dla nich bardzo ważna.

Realizacja projektu miała dla Białegostoku duże znaczenie, ponieważ ok. 25 proc. współczesnych mieszkańców Białegostoku w jakiś sposób związana była z fabryką. Po wojnie Fasty stały się jednym z najważniejszych fundamentów, na których odbudowywana była lokalna gospodarka. Miały ogromne znacznie miastotwórcze i mają ogromne znaczenie dla tożsamości miasta.

Zadania projektu objęte ewaluacją

Zadania projektu objęte ewaluacją realizowane były w okresie od 1 maja 2023 do 30 września 2024.

Promocja projektu

W okresie objętym raportem prowadzono działania promocyjne poprzez:

- fanpage Fundacji DOM w mediach społecznościowych są tam zamieszczane na bieżąco wydarzenia, relacje z odbytych działań i zdjęcia oraz krótkie relacje z wydarzeń oraz
- fanpage Stowarzyszenia Widok w mediach społecznościowych, które pracuje z Fundacją Dom nad tematyką Fast od 2019 roku.
- opracowanie wizualizacji projektu (banery promocyjne na stronę, logo projektu, spójna kolorystyka, czcionka, wzory druków, papieru, oznaczeń, wzorników itp.)

Do wizualizacji wykorzystano słynny wzór kratki fastowskiej oraz czcionkę nawiązującą do epoki o oznakowaniu produktów fastowskich.

- Artykuły promocyjne w mediach internetowych i tradycyjnych takich jak: Gazeta Wyborcza, Kurier Poranny, Radio Białystok, TVP3 Białystok, Radio Akadera, Portal bialystokonline:

Wykaz artykułów i innych materiałów prasowych:

Gazeta Wyborcza "Fasty moje życie", czyli przypominanie PRL-owskiego kombinatu. Będzie wystawa i potańcówka – w dniu 2 sierpnia 2023

<https://bialystok.wyborcza.pl/bialystok/7,35241,30037763,fasty-moje-zycie-czyli-przypominanie-prl-owskiego-kombinatu.html>

Radio Białystok „Były pracownice białostockich "Fast" przypominały historię największej fabryki włókienniczej w północno-wschodniej Polsce” w dniu 3 grudnia 2023

<https://www.radio.bialystok.pl/wiadomosci/index/id/233436>

Radio Akadera <https://akadera.bialystok.pl/fasty-moje-zycie-nowy-projekt-skataloguje-tkaniny-i-wzory-z-ubieglej-dekady/>

Strona internetowa Stowarzyszenia Widok <https://widok.org.pl/projekty/fasty/>

Portal bialystokonline.pl - <https://www.bialystokonline.pl/kiedys-był-najwiekszy-w-polsce-dzis-pamiec-o-nim-jest-wznawiana,artykul,137412,1,1.html> w dniu 3 sierpnia 2023

Telewizji Białystok: <https://bialystok.tvp.pl/74511902/warsztaty-fasty-moja-milosc-fot-tvp3-bialystok?fbclid=IwAR2msctPz-l3rWTzl7VshfLUAWqwB08lx4X8FhAPOUB6ViwmzmkKoS1BpTc>

Kurierier Poranny Artykuł o potańcówce

https://poranny.pl/potancowka-w-bialymstoku-przyciagnela-tlumy-historia-spotkala-sie-z-terazniejszoscia-mozna-bylo-powspominac-i-potanczyc-zobacz/ar/c13-18784395?fbclid=IwY2xjawFYqCtleHRuA2FlbQIxMQABHTHaazeGd1q5G2KvGt94QYeeLfoPYMf_jcfvmVvRB_7eBtwE5QqSaILKeA_aem_UhPsCwkNAN1fA7Ki39lcsq

Kurierier Poranny Artykuł o projekcie

https://poranny.pl/fastowiacy-polaczyla-ich-fabryka-o-miasteczku-w-miescie-i-o-tym-jak-wazne-sa-wspomnienia/ar/c11-18639275?fbclid=IwY2xjawFYqdVleHRuA2FlbQIxMQABHaZHK_WYEFImX9mfk0UPQFvBGrDkv4VBSyZVaT3aixDKqDYDjMzZEPKSjg_aem_8ItPlba6ZOBWATBS5QiDAQ

Program o projekcie w TVP 3 Białystok – 23.06.2024

<https://bialystok.tvp.pl>

- Posty w mediach społecznościowych min 1 – 2 razy w miesiącu pokazujące główne wydarzenia realizowane w projekcie i zapraszające do kontaktu z realizatorami działań.

Działania projektowe są szczegółowo dokumentowane na profilu Fundacji Dom. Zamieszczane są zaproszenia na wydarzenia, relacje z wydarzeń, relacje zdjęciowe z wydarzeń. Realizatorzy projektu starają się dotrzeć z informacją do jak największej liczby osób związanych z Fastami oraz tych, do których tematyka zakładu i środowiska oraz historii przemysłowej miasta interesuje.

- audycje w Radiu Białystok (18 listopada) i w radiu Akadera (12 sierpnia), w których gościem była Anna Skorko z Fundacji Dom i opowiadała o projekcie i planach na przyszłość, a także zapraszała osoby związane z Fastami do kontaktu i udziału w projekcie.
- promocja ponadnarodowa u partnerów zagranicznych (w Finlandii, Rumunii i Estonii) na spotkaniach w ramach projektu dotyczącego wzornictwa „Patterns”
We wrześniu 2023 realizatorki projektu odwiedzały Narwę w Estonii. W XIX wieku powstał w Narwie ogromny kompleks fabryk włókienniczych Kreenholm Manufactory. Produkował bawełniane materiały na potrzeby Rosyjskiego Imperium. Odkryto tam seminarium „Wzory Kreenholmu”. Uczestniczki miały także okazję poznać system digitalizacji obiektów muzealnych w Estonii MuIS i wziąć udział w dyskusji panelowej na temat „Dlaczego tekstylia i wzory są ważnym dziedzictwem?”
W spotkaniu uczestniczyli oprócz Narva Muuseum, także inni partnerzy Comunitatea Armana din Romania, Galeria im. Słędzińskich w Białymstoku, Forssan museo.

Październik 2023 – Udział w Konferencji w Muzeum w Forssie w Finlandii tematem była historia włókiennictwa.

Czerwiec 2024 - Wizyta w Finlandii w Forssie i Helsinkach

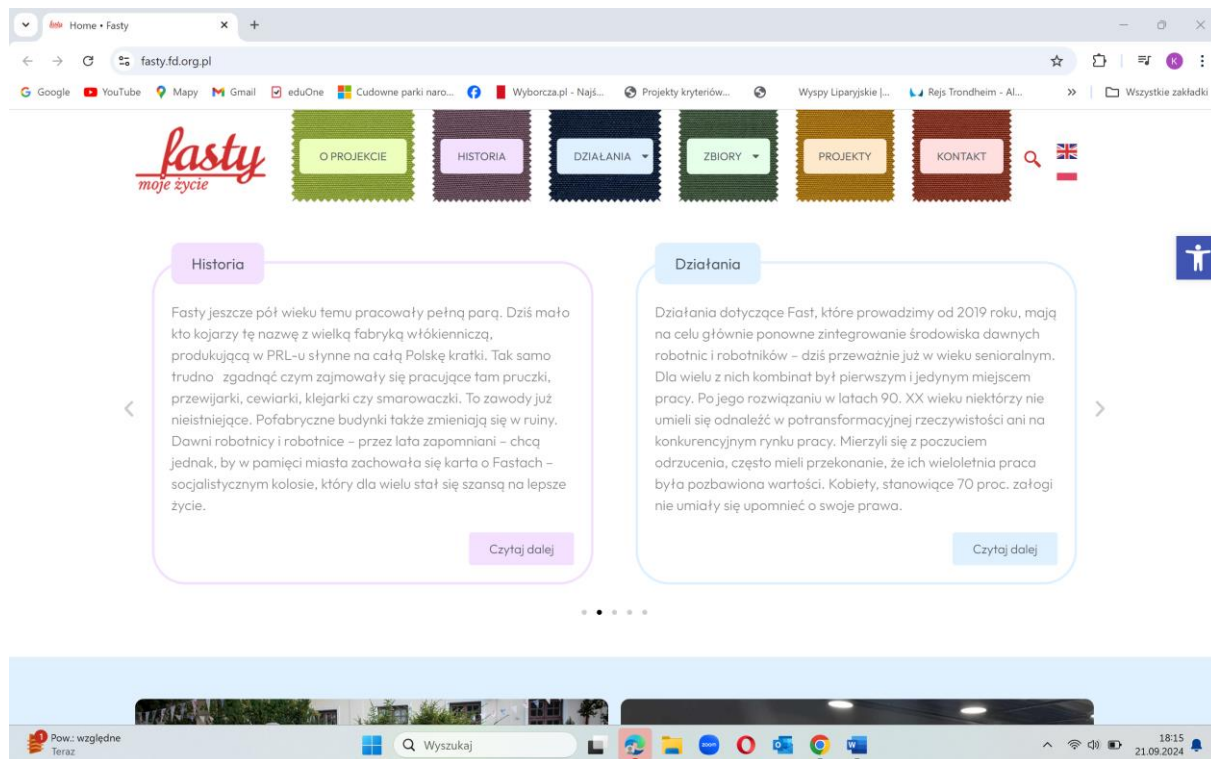
Powstanie strony internetowej

Została stworzona internetowa Fasty moje życie pod adresem fasty.fd.org.pl jest to portal, na którym udostępnione zostały wszystkie zebrane w ramach działań projektowych informacje, wzory, dokumenty takie jak zdjęcia, wzorniki, relacje itp. Strona jest dostępna z poziomu istniejącej strony www Fundacji DOM fd.org.pl. Realizatorzy działania zadbali o zintegrowanie wszystkich dostępnych materiałów i opublikowanie ich w jednym miejscu dostępnym szerokiemu gronu odbiorców. Strona została wykonana w drugiej części realizacji projektu, tak aby móc na niej zamieścić wszystkie produkty i rezultaty działań.

Strona w przyszłości po zakończeniu realizacji projektu będzie pełniła funkcję promocyjną i informacyjną. Na stronie internetowej można znaleźć informacje o wszystkich działaniach projektowych. Za prowadzenie strony odpowiadała artystka wizualna z dużym doświadczeniem w zakresie promocji internetowej – Ewa Chacianowska. Strona zawiera linki do dotychczas zebranych historii – filmów, wywiadów, zdjęć i skanów.

Powstanie strony internetowej, która pełni rolę wirtualnego muzeum zapewnia trwałość projektu i realizowanych działań. Będzie mogła być wykorzystywana w przyszłości przez dokumentalistów, regionalistów, historyków do prac naukowych i etnograficznych. Wszyscy zainteresowani Białostoczanie będą mogli przypomnieć sobie lub poznać ważny element historii i tożsamości miasta.

Strona internetowa jest dostosowana do potrzeb osób z dysfunkcją wzroku.

Selekcja i porządkowanie istniejących zbiorów

W posiadaniu realizatorów są materiały i wzorniki tkanin z BZPB Fasty. Zgromadzone zostały podczas wcześniejszych działań związanych z eksploracją historii największej powojennej fabryki włókienniczej we wschodniej Polsce i trzeciej w kraju. To pojedyncze, dzisiaj już historyczne egzemplarze. Były przechowywane w różnych miejscach – w domach prywatnych dawnych pracowników, na strychach i w garażach. Część eksponatów pochodzi z magazynów powstałej na spuściznie Fast fabryce Andropol – zostały tam złożone przez dawnych pracowników, ale nie były nigdy zadbane i skatalogowane.

Materiały i pamiątki były w różnym stanie – niektóre wymagały jedynie posegregowania i spakowania do opisanych pudeł, inne wymagały oczyszczenia z kurzu i dopiero później zapakowania. Trzeba je też było posegregować chronologicznie i jakościowo, według wspólnie przygotowanego klucza. Fasty produkowały tkaniny ubraniowe (słynne fastowskie tkane kratki), grubsze tkaniny płaszczowe (szył z nich dom mody Leda), bawełny sukienkowe – wykorzystywały je w swoich kolekcjach Barbara Hoff i Grażyna Hase, tkaniny pościelowe i wiele, wiele innych.

W zakładach pracowało wielu projektantów wzorów, między innymi Izabela Marcjan, artystka zajmująca się tkaninami strukturalnymi. W supraskim Liceum Plastycznym do tej pory istnieje specjalizacja w zakresie tkaniny artystycznej, z tego liceum wywodziło się wielu projektantów w Fastach. Segregowaniem i porządkowaniem próbników zajęła się grupa dawnych pracowników Fast, która pod fachowym okiem artysty i kuratora sztuki oraz dziennikarza dokumentalisty zajęła się przeglądem zebranych tkanin.

Pierwszym etapem było opracowanie systemu wyodrębniania działów i opisywania zbiorów,

Następnie wybranych zostało 30 najbardziej charakterystycznych, „ikonicznych” wzorów produkowanych na przestrzeni lat. Są to różne kratki (ich cechą charakterystyczną jest to, że były tkane na krosnach, a nie drukowane) i kilka – kilkanaście najciekawszych wzorów drukowanych.

Kolejnym etapem było oczyszczenie z użyciem środków bakterio i grzybobójczych i spakowanie pozostałych wzorników (około 2 000) w taki sposób, aby mogły być dalej bezpiecznie przechowywane.

Pierwsze warsztaty odbyły się 7 września 2023. Warsztaty prowadziła Magdalena Godlewska – Siwerska. Uczestniczki oglądały i segregowały wzory i materiały. Kolejne warsztaty odbyły się 16 października 2023, warsztaty prowadziła Magdalena Godlewska- Siwerska. W trakcie warsztatów kontynuowano prace nad segregowaniem i opisywaniem materiałów.

Uczestniczki były bardzo zaangażowane w porządkowanie materiałów, w trakcie warsztatów przywołano wiele wspomnień i opowieści np. jakie sukienki były szyte w domach przez uczestniczki, jakie pościele posiadały oczywiście z Fastowskich tkanin w swoich domach. Oprócz rezultatów w postaci opisanych tkanin spotkania pełniły także, podobnie jak wszystkie w ramach projektu funkcje integracyjne.

Selekcja materiałów – wrzesień 2023

Selekcja materiałów – październik 2023

W ramach zadania posiadane w zasobach Fundacji Dom tkaniny zostały także przy pomocy ekspertów z Muzeum Archidiecezjalnego w Białymstoku poddane konserwatorskim procesom: gazowaniu, odgrzybianiu i oczyszczaniu w pracowniach Muzeum Archidiecezjalnego w Białymstoku.

Transport materiałów do Muzeum Archidiecezjalnego w Białymstoku

Spotkania konsultacyjne i opracowanie metryczek

Po zebraniu danych i wyborze 30 najbardziej charakterystycznych wzorów, opracowane zostały dla każdej tkaniny metryczki (30 metryczek), zawierające jak najdokładniejszy opis tkaniny, jak również historie z nią związane: sposób powstania, produkcji, przeznaczenie, skład / rodzaj przędzy, sposób tkania, paletę kolorystyczną, obszary, do których był eksportowany z Polski, nazwy fabryk czy domów mody, które te tkaniny wykorzystywały do swoich ubrań itp. Wszystko, co udało się na ich temat zebrać. Metryczki zostały opracowane graficznie, zgodnie z systemem wizualizacji projektu.

Zawartość metryczek została również po ich opracowaniu konsultowana z grupą Fastowiaków i Fastowiaczek. Opracowaniem metryczek zajęła się doświadczona dziennikarka – dokumentalistka – Urszula Dąbrowska, która wspólnie z dawnymi pracownikami z różnych wydziałów fabryki odtwarzała historie poszczególnych tkanin. Treść metryczek została usystematyzowana wedle spójnego klucza.

Realizacja zadania zakładała spotkania w niewielkich, 5-6 osobowych grupach aby zebrać jak najdokładniejszą dokumentację poszczególnych tkanin i wzorów. Praca została rozłożona na kilka spotkań.

Prace nad wyborem wzorów rozpoczęto w listopadzie 2023. 20 listopada 2023 podczas warsztatów w Muzeum Historycznym w Białymstoku kilkanaście pań uważnie przejrzało muzealne wzorniki z BZPB Fasty i wybrało te najbardziej „fastowskie”, a więc między innymi:

- kratki drobne „Beata”, produkowane od lat 60., najlepsze na męskie koszule, ale też kuchenne zasłonki i obrusy;
- groszki „Paulina” (wzór zatwierdzony w 1977 r.); szyło się z nich np.: fartuszki z falbankami i ubrania dla dzieci do przedszkola, czasami wystarczało na pościel;
- jabłuszka „Cyprys 5” (z 1976 r.) zasłonowe, martwa natura z owocami, którą można było znaleźć chyba w każdym polskim domu w latach. 80;
- paski „Paulina” (z 1976 r.), tkanina sukienkowa, z której – jak wspominają Fastowiaczki – rzeczywiście szyło się sukienki, najczęściej bez rękawów, z mocno zaznaczonymi kieszeniami (paski szły prostopadle do reszty).

Zimą 2003/2004 kontynuowano pracę nad wyborem tkanin i metryczkami. Ostatecznie wiosną na początku maja zakończono prace.

Wybrano 30 typowych tkanin z Fast. Były wśród nich i klasyczne kratki na koszule, płaszczowe elany, wiskoza na sukienki, materiały zasłonowe i pościelowa kora. Tkaniny opisano według następujących kryteriów:

- nazwa asortymentu (plus podstawowe dane, waga, grubość przędzy, szerokość tkaniny)
- sposób projektowania i nazwisko projektantki, jeśli było znane,
- przeznaczenie tkaniny,
- rok produkcji,
- rodzaj splotu,
- skład surowcowy,
- technika barwienia/drukowania,
- wersje kolorystyczne,

- rynki zbytu
- sposób wykończenia

6 sierpnia 2024 Ostatnie oględziny tkanin, czytanie splotów, omówienie faktur, snucie historii. Robocze konsultacje w gronie fastowiaczek: Beata Palikot-Borowska, Olga Malisz, Ewa

Chacianowska bardzo udane. Metryczki opisujące 40 fastowskich tkanin gotowe. Spotkanie w Galerii Arsenal.

Przegląd materiałów i metryczek, sierpień 2024

Na kolejnej stronie przykładowa metryczka opracowana w trakcie projektu dla materiału o nazwie Junior 3.

FUNDACJA DOM BZPB Fasty, trzecia co do wielkości fabryka włókiennicza w PRL, miały ogromny wpływ na rozwój Białegostoku. Najpierw były miastotwórcze, potem zostały zapomniane. Fundacja Dom wraz z Stowarzyszeniem Edukacji Kulturalnej WIDOK i Galerią im. Ślendrańskich, wspierane przez Fastowiaków i Fastowiaczki od 2019 roku gromadzi pamiątki, materiały, wzory i wspomnienia o kombinacie, z którym związanych było bardzo wielu Białostoczan. Projekt sfinansowano przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030 	METRYCZKA 2/FMZ JUNIOR 3 																						
 FASTY słynęły z bawełny wysokiej jakości. Dlatego produkowane w Białymstoku tkaniny często wykorzystywane były na ubrania dla dzieci. W kryzysowych latach, które w PRL zdarzały się bardzo często, w zasadzie non stop, robotnikom nieraz płacono „w naturze”, czyli kawałkami materiałów. Chętnie brały wtedy JUNIORA. „Nakarmić tym dzieci nie nakarmiłam, ale chociaż je obszyłam” – mówiła jedna z Fastowiaczek, wspominając kraciaste, kolorowe, awangardowe w socjalistycznej szarzyźnie spodnie, które uszyła synowi z JUNIORA3. 	<table border="1"> <tr> <td>Nazwa asortymentu:</td> <td>JUNIOR</td> </tr> <tr> <td>Dane techniczne:</td> <td>nr asortymentu: 16864/1-11 waga: 200 g/m², szerokość tkaniny: 150 cm</td> </tr> <tr> <td>Projekt:</td> <td>wzór rysowany ręcznie na papierze; tzw. powtarzalny raport (motywy) musiał być naniesiony, żeby nie było widać, że jest powielany na całą szerokość i długość; projektant/projektantka nieznana</td> </tr> <tr> <td>Przeznaczenie tkaniny:</td> <td>głównie ubranka dziecięce, np. spodenki, koszule, sarafany</td> </tr> <tr> <td>Rodzaj splotu:</td> <td>prążkowany, dwa rzędkie płótna i przerywnik diagonalu, „niby sztruksik” osiągnięty splotem</td> </tr> <tr> <td>Skład surowcowy:</td> <td>100% bawełna</td> </tr> <tr> <td>Technika barwienia/drukowania:</td> <td>pigmentowa, barwnik był jakby przyklejany na powierzchnię tkaniny, nie wsiąkał (widać to na odwrotnej stronie materiału)</td> </tr> <tr> <td>Wersje kolorystyczne:</td> <td>11</td> </tr> <tr> <td>Sposób wykończenia:</td> <td>ścieranie (efekt sprania) i zmiękczenie, niektóre zdekatyzowane</td> </tr> <tr> <td>Czas produkcji:</td> <td>od lat 80. XX wieku</td> </tr> <tr> <td>Rynki zbytu:</td> <td>głównie Polska oraz kraje bloku wschodniego</td> </tr> </table>	Nazwa asortymentu:	JUNIOR	Dane techniczne:	nr asortymentu: 16864/1-11 waga: 200 g/m ² , szerokość tkaniny: 150 cm	Projekt:	wzór rysowany ręcznie na papierze; tzw. powtarzalny raport (motywy) musiał być naniesiony, żeby nie było widać, że jest powielany na całą szerokość i długość; projektant/projektantka nieznana	Przeznaczenie tkaniny:	głównie ubranka dziecięce, np. spodenki, koszule, sarafany	Rodzaj splotu:	prążkowany, dwa rzędkie płótna i przerywnik diagonalu, „niby sztruksik” osiągnięty splotem	Skład surowcowy:	100% bawełna	Technika barwienia/drukowania:	pigmentowa, barwnik był jakby przyklejany na powierzchnię tkaniny, nie wsiąkał (widać to na odwrotnej stronie materiału)	Wersje kolorystyczne:	11	Sposób wykończenia:	ścieranie (efekt sprania) i zmiękczenie, niektóre zdekatyzowane	Czas produkcji:	od lat 80. XX wieku	Rynki zbytu:	głównie Polska oraz kraje bloku wschodniego
Nazwa asortymentu:	JUNIOR																						
Dane techniczne:	nr asortymentu: 16864/1-11 waga: 200 g/m ² , szerokość tkaniny: 150 cm																						
Projekt:	wzór rysowany ręcznie na papierze; tzw. powtarzalny raport (motywy) musiał być naniesiony, żeby nie było widać, że jest powielany na całą szerokość i długość; projektant/projektantka nieznana																						
Przeznaczenie tkaniny:	głównie ubranka dziecięce, np. spodenki, koszule, sarafany																						
Rodzaj splotu:	prążkowany, dwa rzędkie płótna i przerywnik diagonalu, „niby sztruksik” osiągnięty splotem																						
Skład surowcowy:	100% bawełna																						
Technika barwienia/drukowania:	pigmentowa, barwnik był jakby przyklejany na powierzchnię tkaniny, nie wsiąkał (widać to na odwrotnej stronie materiału)																						
Wersje kolorystyczne:	11																						
Sposób wykończenia:	ścieranie (efekt sprania) i zmiękczenie, niektóre zdekatyzowane																						
Czas produkcji:	od lat 80. XX wieku																						
Rynki zbytu:	głównie Polska oraz kraje bloku wschodniego																						

Warsztaty artystyczne z tkaniną

Warsztaty bazowały przede wszystkim na 30 wybranych wzorach. W różnych formach i w różnych technikach artyści pracowali z uczestnikami nad wykorzystaniem dawnych wzorów współcześnie. Celem warsztatów było ukazanie ich współczesnego potencjału, i przydatności do ponownego wykorzystania, do rekonstrukcji.

Doświadczenie zdobyte podczas współpracy z muzeum tekstylnym w fińskiej Forrsie pokazało, że wzory z lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych mają ogromny potencjał i można je wykorzystywać do współczesnego projektowania, produkcji drobnych pamiątek, materiałów promujących miasto i region. W tamtejszej fabryce zachowało się wiele całych bel gotowych tkanin, co daje muzeum ogromne możliwości, w naszym przypadku są to tylko wzorniki, ale i one dają możliwość twórczego wykorzystania.

Założono przeprowadzenie 4 warsztatów, w różnych technikach, aby jak najbardziej wykorzystać możliwości twórczogenne wzorów. Realizatorom działań zależało by Fastowiaczki zobaczyły, że to co produkowały lata temu nadal ma wartość, że dobry design się nie starzeje. Realizatorzy działań chcieli pokazać, że tkaniny te po przetworzeniu, mogą mieć drugie życie i są wartościowe oraz są powodem do dumy. Często bowiem Fastowicy czują się zapomniani i pomijani. Dzięki docenieniu ich pracy poczuli się dowartościowani/dowatościowane.

Jedną z technik było wykorzystanie elementów wzorniczych do sitodruku. Za pomocą sita można wzory reprodukować na współczesnych tkaninach, do wytwarzania np. przypinek, zakładerek, koszulek, toreb płóciennych, powłoczek na poduszki itp. Realizatorzy chcieli przybliżyć mieszkańcom miasta fastowskie wzornictwo i zachęcić do wykorzystywania go. Podczas tych warsztatów uczestnicy drukowali na różnych materiałach za pomocą przygotowanych matryc. Uczestnikom zostały zapewniane wszystkie niezbędne surowce i materiały. Do prowadzenia zaangażowani zostali artyści pracujący z tkaniną, tak, aby rekonstrukcja wzorów, umożliwiła w przyszłości wykorzystanie ich dla promocji miasta.

Pierwsze warsztaty odbyły się w grudniu 2023. Prowadziła je Ewa Chaciankowska, artystka, która rozpoczynała swoją karierę zawodową w pracowni projektowej w Fastach. Uczestniczki warsztatów za pomocą sitodruku nanosiły fastowskie wzory na torby. Torby robiło kilkanaście Fastowiaczek. Pomagali im uczniowie z Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Supraślu. Warsztaty odbyły się w Galerii im. Słędzińskich.

Kolejne warsztaty odbyły się 25 lutego 2024 – wzory gorącym woskiem наносzone na tkaninie. Prowadzenie Ewa Chacianowska

22 czerwca 2024 – warsztaty z tkaniną – przypinki, prowadzenie Ewa Chacianowska

Warsztaty artystyczne to także malowanie tkanin

Warsztaty dokumentalne

Grupa fastowiaków zgłaszała, że odnajdują się jeszcze w różnych miejscach kolejne pamiątki z fabryki – zdjęcia, elementy ubrań itp. Realizatorzy zaplanowali dwa warsztaty dokumentacyjne, które będą okazją do wspomnień, wspólnych opisów przyniesionych pamiątek i zdjęć oraz opowiadania historii dotyczących wspólnych lat pracy i młodości. Swobodnie snute opowieści oddawały prawdziwy klimat Fast (układy towarzyskie, relacje z przełożonymi, organizacja pracy, patologie PRL), ale była to też okazja do zweryfikowania danych i ich uzupełnienia.

Warsztaty były też okazją do spotkania się grupy, która bardzo się zżyła ze sobą i chce się spotykać jak najczęściej. Pamiątki przyniesione przez uczestników zostały opisane a potem sfotografowane lub zeskanowane. Ewaluacja polegała na indywidualnych i grupowych rozmowach z uczestnikami warsztatów. Rozmowy, wywiady dotyczyły zarówno wspomnień dotyczących pracy w Fastach jak również wspomnień dotyczących poszczególnych zdjęć i pamiątek. Z rozmów wyłaniał się obraz minionych lat, nostalgii ale także dumy z pracy i jej efektów.

Dokumenty pozyskane w trakcie warsztatów to: zdjęcia, karty zakładowe, dokumenty, wzorniki, elementy wyposażenia fabryki.

Uczestniczki bardzo chętnie dzieliły się posiadanymi zasobami oraz historiami z nimi związanymi.

Podczas warsztatów uczestniczki pracowały nie tylko z tkaninami ale także innymi materiałami, zdjęciami, dokumentami. poza nowymi/starymi zdjęciami, dyplomami, skrawkami tkanin, projektantka Irena Garbiec przyniosła kawałki tkanin, które robiła na zamówienie Xymeny Zaniewskiej. To bawełna zadrukowana polskimi banknotami. W 1999 roku powstała z niej ekstrawagancka - jak na czasy zaraz po denominacji – kolekcja męskich garniturów pod nazwą Pan Złoty.

W czerwcu 2024 Irena Garbiec, projektantka i rysownicza z #Fast przyniosła swoje projekty malowane na papierze, które zostały zdigitalizowane i dołączone do tworzonych w ramach projektu zbiorów.

Święto Fast- potańcówka

Potańcówka została zorganizowana w otwartej przestrzeni miasta – w ogrodzie Galerii Ślendzińskich w samym centrum miasta. Potańcówka była pomysłem i inicjatywą grupy Fastowiaków, którzy z sentymentem wspominają Bale Włókniarza, organizowane niegdyś przez fabrykę. W PRL-u każdy większy, szanujący się zakład pracy musiał mieć zespół muzyczny. Fasty miały Diamenty. W swoim czasie była to jedna z najpopularniejszych big-bitowych kapel w Białymstoku, a nawet w regionie, w zespole grał Janusz Laskowski autor wielu ogólnopolskich szlagerów "Beata", "Kolorowe jarmarki" . "Świat nie wierzy łzom" Na potańcówkę zostały zaproszone osoby związane niegdyś z zespołem, zostały wykorzystane utwory śpiewane wówczas przez ten zespół oraz znane polskie piosenki rozrywkowe z lat 70-tych i 80-tych. Była to okazja do integracji środowiska Fastowiaków i przypomnienia mieszkańcom o włókienniczych tradycjach Białegostoku.

Realizatorzy zakładali, że w potańcówce weźmie udział ok.300 osób. Z obserwacji ewaluatora oraz analizy dokumentacji zdjęciowej wynika, że plan ten został osiągnięty. Potańcówka była dokumentowana przez profesjonalnego fotografa, powstały krótkie materiały filmowe. Potańcówka odbyła się w ciepły wrześniowy wieczór 3 września 2004 roku. Impreza była szeroko promowana w mediach społecznościowych oraz poprzez komunikację bezpośrednią osobistą, telefoniczną, mailową w gronie Fastowiaków. W organizację imprezy oprócz realizatorów projektu zaangażowali się także pracownicy Galerii Ślendzińskich, na dziedzińcu której odbyła się impreza. Rozłożono profesjonalną scenę oraz zaangażowano profesjonalny zespół. Teren został udekorowany, zadbano o krzesła i miejsce do odpoczynku oraz drobny poczęstunek.

Potańcówkę promował piękny plakat nawiązujący do fast i potańcówek organizowanych w fabrycznej świetlicy przed laty.

ZAPRASZAMY NA:
**plenerowy wieczorek
taneczny**

fasty
moje życie

Baja Bongo

CZYLI: **BAL fast**

3 września 2024 - 18:00

ogród za Galerią im. Śleńdzińskich
Białystok - Rynek Kościuszki 4

Szlagiery z tamtych lat zagra
kapela **Gig Band**

Szykowne kreacje z lat 50. 60. 70. i dobre humory mile widziane.
Potańcówka nawiązuje do Bali Włókniarza organizowanych w PRL
w białostockim kombinacie BZPB Fasty.

**WSTĘP
WOLNY**

FUNDACJA DOM

 GALERIA
IM. ŚLEŃDZIŃSKICH
MIĘDZA INSTYTUCJA KULTURY

„Fasty moje życie” sfinansował Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa
Obywatelskiego ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEIO na lata 2021-2030

   KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Digitalizacja artefaktów

W ramach tego działania realizatorzy planowali przeprowadzenie digitalizacji zebranych od Fastowiaków materiałów archiwalnych i 30 wybranych tkanin produkowanych w zakładzie. Dzięki temu powstały ich kopie cyfrowe, co stanowi dodatkowe zabezpieczenie i zapewni trwałość rezultatów projektu.

Pierwsze materiały do digitalizacji zostały zebrane podczas konsultacji i warsztatów dokumentalnych (2023 rok). Zbiór fastowskich pamiątek (zdjęć, dyplomów, dokumentów, medali, znaczków) zwiększył się o ok. 50 nowych obiektów. Druga część tego zadania dotyczyła digitalizacji wybranych tkanin (2024 rok). Z uwagi na to, że są to obiekty trójwymiarowe ich digitalizacja będzie wymagała dodatkowych zabiegów, ponieważ należy oddać ich fakturę, uwidocznić splot itd.

Prace digitalizacyjne wykonał Grzegorz Dąbrowski, dokumentalista i specjalista w tej dziedzinie.

Etapy procesu: najpierw wykonanie preskanu, optymalizacja jego wyglądu, skan właściwy, kontrola jakości i w razie potrzeby powtórzenie skanowania. Parametry skanowania zgodne z katalogiem dobrych praktyk zalecanym przez Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów: rozdzielczość 600 dpi, format zapisu: TIFF 6.0 bez kompresji, głębia koloru: RGB. Realizatorzy zastosowali się też do wskazówek dotyczących wzorców barwnych i wymiaru oraz metryczek. Techniczne metadane dotyczące skanowania zostały wygenerowane automatycznie, zaś sam skan został zapisany na dysku jako archiwalna kopia bezstratna.

Specjalista prowadzący digitalizację zajął się też opracowaniem metadanych obiektów i stworzył na tej podstawie bazę danych. Przy cyfrowych kopiach zamieszczone zostały informacje o dacie powstania, rozmiarze, a także o przedstawionych elementach - jeśli udało się je ustalić. Obróbka graficzna zdigitalizowanych negatywów polegała na wyrównaniu nasycenia i głębi kolorów, wyostreniu obrazu, zmianie jasności, korekcji ekspozycji, kontrastu i obcinaniu brzegów. Przy czym zasadą nadrzędną było jak najwierniejsze oddanie oryginału.

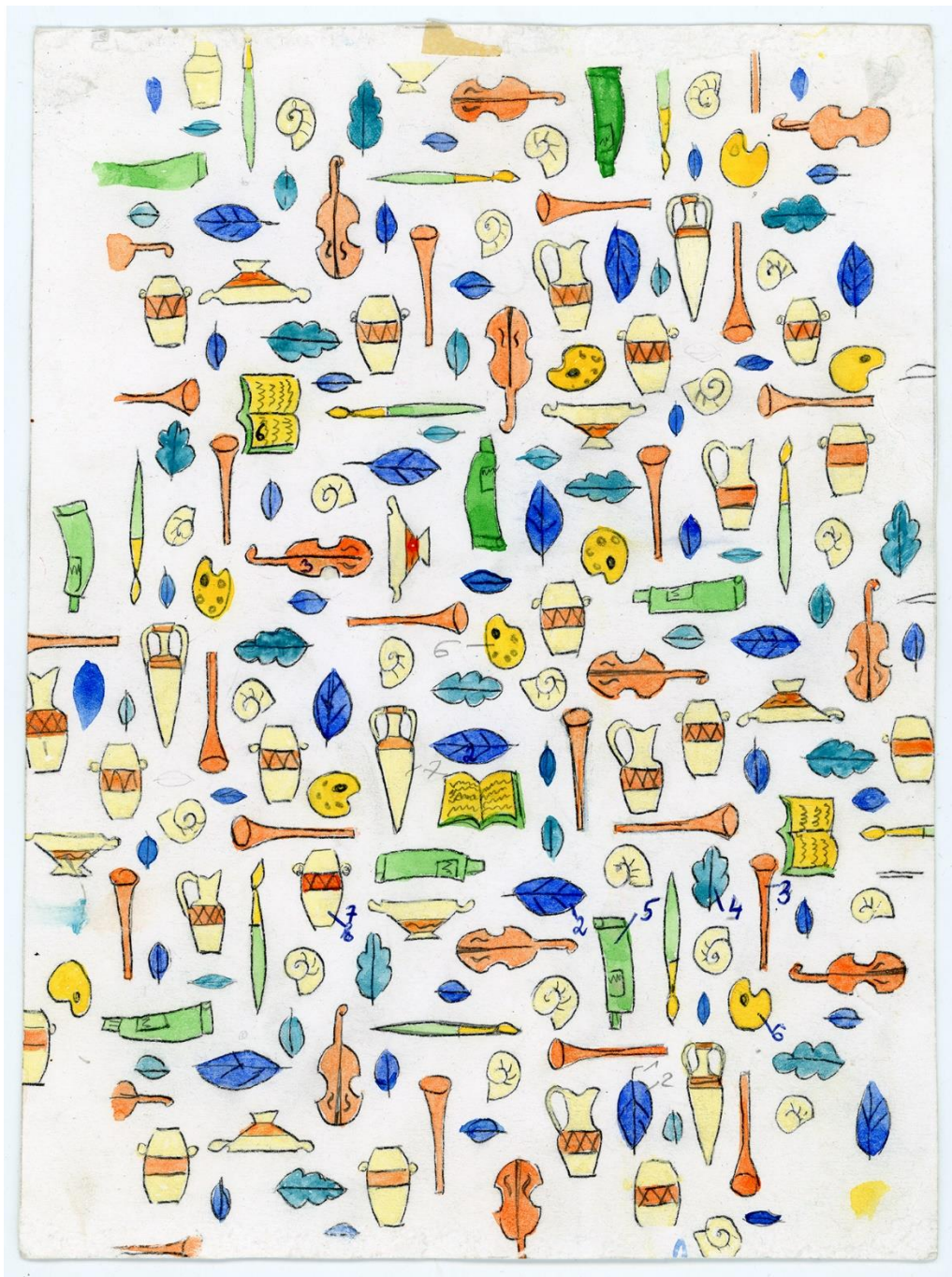
Przygotowane też zostały skompresowane do formatu jpg robocze kopie skanów, tak by umożliwiały szybki transfer i nadawały się do publikacji internetowych. Cyfrowe kopie materiałów są przechowywane na dysku twardym w siedzibie Fundacji Dom oraz zostały udostępnione na stronie www projektu.

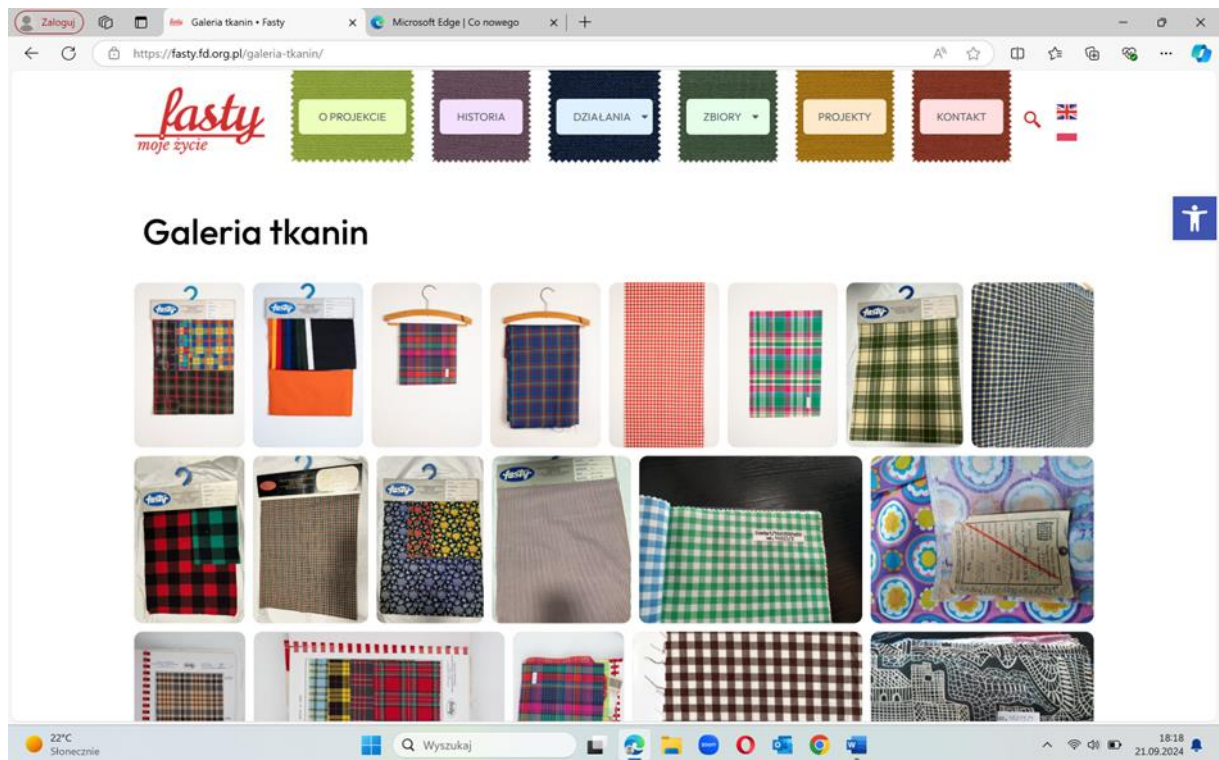

Zdjęcie archiwalne Fast

Wspomnienie: Gdy patrzę na tą halę, słyszę głośny stukot czółenek i widzę wirujące drobinki kurzu w promieniach słońca. Wspomnienia. – komentarz w mediach społecznościowych

Zdigitalizowany papierowy projekt wzoru tkaniny z Fast autorstwa Ireny Garbiec

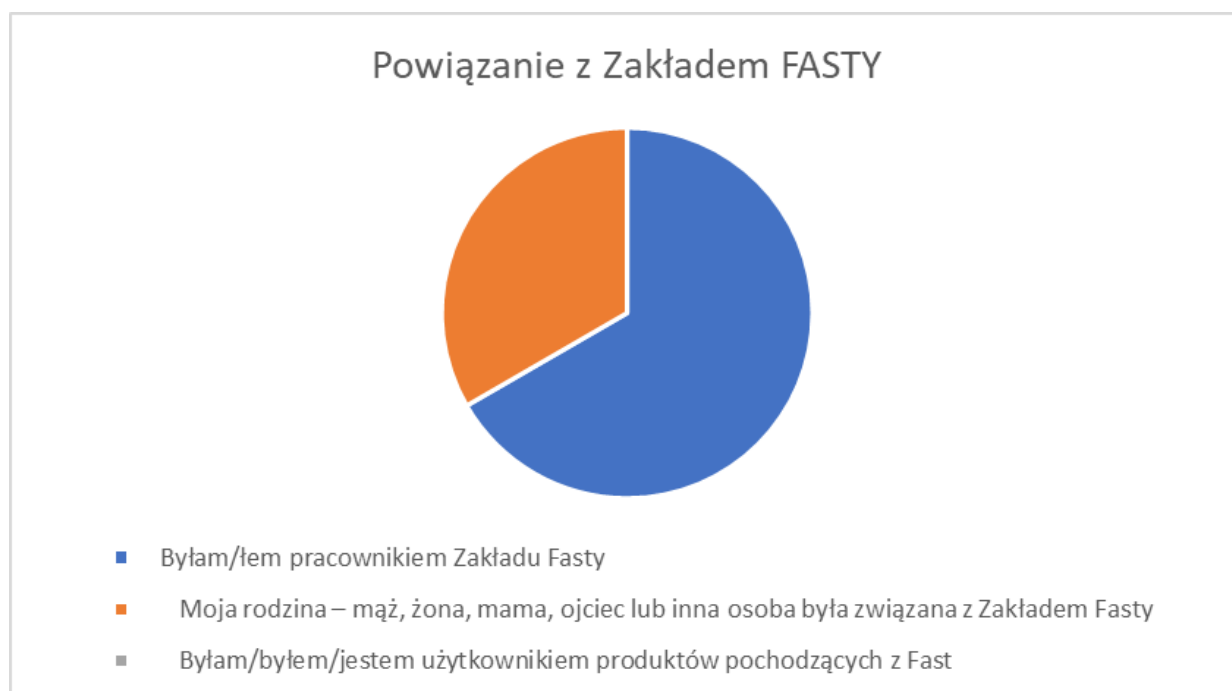

Wyniki badania ankietowego wśród uczestniczek warsztatów

W trakcie warsztatów realizowanych w ramach projektu w okresie od października 2023 do maja 2024 zostało przeprowadzone badanie ankietowe wśród uczestniczek projektu. Celem badania było określenie motywacji do udziału w projekcie oraz ocenę potrzeby realizacji tego typu działań. W badaniu wzięło udział 36 uczestniczek projektu.

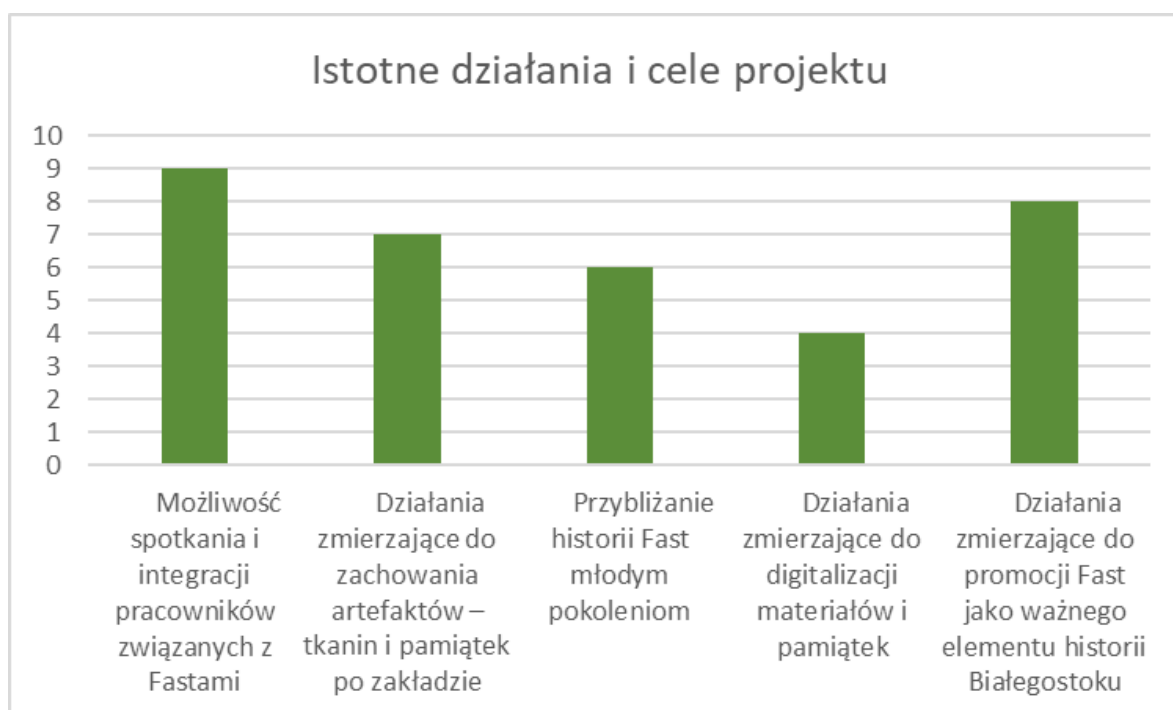
Pierwsze pytanie dotyczyło związku badanej osoby z Zakładem Fasty. Ponad 62 % respondentów to byli pracownicy Fast. Pozostali biorący udział w badaniu to członkowie rodzin fastowiaków.

Kolejne pytanie dotyczyło czynników motywujących do udziału w projekcie. Główną motywacją uczestników do wzięcia udziału w projekcie była chęć zachowania dorobku zakładu Fasty dla przyszłych pokoleń, kolejnym czynnikiem było zachowanie pamięci o tysiącach osób i ich dorobku, które pracowały w zakładzie. Respondenci zgodzili się także ze stwierdzeniem, że historia i dorobek Fast to ważny czynnik tożsamości miasta.

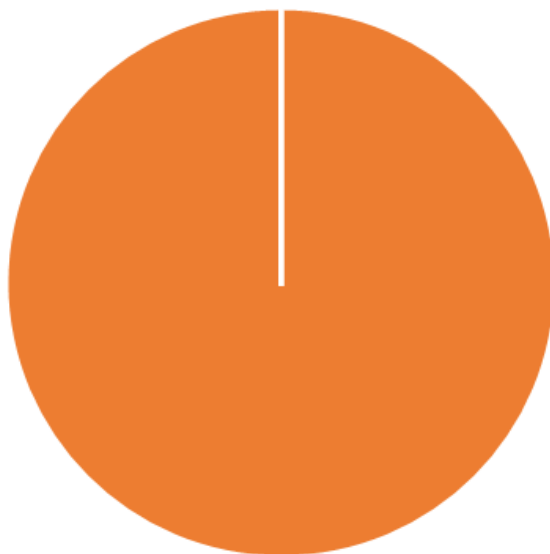

Za ważne działania projektowe uznano możliwość spotkania i integracji pracowników związanych z Fastami oraz działania zmierzające do promocji Fast jako ważnego elementu historii Białegostoku.

100 % badanych uważa projekt za potrzebny.

Projekt „Fasty moje życie” uważam za potrzebny

Uczucia towarzyszące uczestniczkom warsztatów:

Przypominają mi się czasy przepracowane w Fastach. Mam sentyment do tkanin do tkanin, z których nosiłam sukienki i spódnice. Miło spotkać przyjaciół z Fast.

Spotkania z byłymi pracownikami Fast, wspomnienia związane ze wspólną pracą.

Bardzo podobają mi się spotkania z byłymi pracownikami Fast.

Spotkania są bardzo potrzebne i koleżeńskie, bardzo mi się podobają.

Spotkania są bardzo interesujące i przyjemne. Polecam wszystkim.

Wracają wspomnienia z pracy w Zakładzie, uczucie radości ze spotkania znajomych, sentyment do pamiątek, które zostały po produkcji w Zakładzie.

Czuję się bardzo doceniona i cieszę się, że historia wieloletniej pracy nie przepadnie.

Uczucie radości ze spotkania znajomych.

Ciepłe wspomnienia i trochę nostalgii.

Żal, że wspólna praca minęła, ale także radość, że ktoś o tym pamięta.

Ankieta ewaluacyjna dla uczestników projektu „Fasty moje życie”

1. Proszę o określenie Pani/Pana powiązanie z zakładem Fasty – proszę o zaznaczenie 1 odpowiedzi

- ☐ Byłam/łem pracownikiem Zakładu Fasty
- ☐ Moja rodzina – mąż, żona, mama, ojciec lub inna osoba była związana z Zakładem Fasty
- ☐ Byłam/byłem/jestem użytkownikiem produktów pochodzących z Fast
- ☐ Inne, jakie?

2. Jakie czynniki motywują Panią/Pana do udziału w działaniach projektu „Fasty moje życie”, z którymi stwierdzeniami zgadza się Pan/Pani – można wskazać jedną lub kilka odpowiedzi

- ☐ Historia i dorobek Fast to ważny czynnik tożsamości Białegostoku
- ☐ Dorobek zakładu powinien zostać zachowany dla przyszłych pokoleń
- ☐ Praca tysięcy pracowników Fast powinna zostać doceniona
- ☐ Zamknięcie zakładu to duża strata dla miasta
- ☐ Ludzie związani z Fastami powinni spotykać się i integrować
- ☐ Inne, jakie?.....

3. Jakie elementy i działania w projekcie „Fasty moje życie” uważa Pani/Pan za najistotniejsze, proszę o wskazanie 1 lub 2 odpowiedzi

- ☐ Możliwość spotkania i integracji pracowników związanych z Fastami
- ☐ Działania zmierzające do zachowania artefaktów – tkanin i pamiątek po zakładzie
- ☐ Przybliżanie historii Fast młodym pokoleniom
- ☐ Działania zmierzające do digitalizacji materiałów i pamiątek
- ☐ Działania zmierzające do promocji Fast jako ważnego elementu historii Białegostoku
- ☐ Inne, jakie?.....

4. Jakie uczucia towarzyszą Pani/Panu w trakcie uczestniczenia w działaniach projektowych?

.....
.....
.....

5. Proszę o ocenę w skali od 5 (bardzo potrzebne) do 1 (całkowicie niepotrzebne) realizację projektu „Fasty moje życie”

Projekt „Fasty moje życie” uważam za potrzebny	5	4	3	2	1

Dziękuję za wypełnienie ankiety

Sfinansowano ze środków Narodowego Instytutu Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
w ramach Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
NOWEFIO na lata 2021-2030

Zdjęcia zamieszczone w raporcie zostały wykonane przez Realizatorów projektu:

Grzegorza Dąbrowskiego

Urszulę Dąbrowską

Katarzynę Łotowską

Karolinę Poczykowską